

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

având în componență sa:

Președintele ședinței,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de către Alexandr Ceban,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Ceban împotriva lui Alexandr Ceban și Raisei Ceban cu privire la încasarea datoriei, și

acțiunea reconvențională depusă de către Raisa Ceban împotriva Liudmillei Ceban și Alexandr Ceban cu privire la constatarea nulității absolute a actului juridic,

împotriva încheierii din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul declarat de către Alexandr Ceban din motiv că apelantul nu a îndeplinit integral și în termenul acordat indicațiile instanței de apel din încheierea din 16 noiembrie 2017,

c o n s t a t ă:

La 01 august 2016, reclamanta Liudmila Ceban a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Ceban și Raisei Ceban cu privire la încasarea datoriei în sumă de 4000 euro și a taxei de stat pentru depunerea acțiunii în sumă de 2638 lei.

Pe parcursul examinării cauzei în fond, la 30 ianuarie 2017, Raisa Ceban a depus acțiune reconvențională împotriva Liudmillei Ceban și Alexandr Ceban, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de împrumut a sumei de 4 000 de euro din 01 mai 2015, încheiat între Liudmila Ceban și fiul său Alexandr Ceban și compensarea cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 1 287 lei (vol.I,f.d.31-32).

Prin hotărîrea din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), cererea de chemare în judecată inițială înaintată de către Liudmila Ceban a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională depusă de către Raisa Ceban admisă, fiind constatată nulitatea actului juridic de împrumut încheiat între Liudmila Ceban și Alexandr Ceban la 01 mai 2015, fără restituție civilă. S-a încasat în mod solidar de la Liudmila Ceban și Alexandr Ceban în beneficiul Raisei Ceban suma de 1287 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de

stat. S-a încasat în mod solidar de la Liudmila Ceban și Alexandr Ceban în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1287 de lei (vol.I,f.d.187-192).

La 27 octombrie 2017, reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan a declarat apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale (vol.I,f.d.204,202-203).

La 30 octombrie 2017, Alexandr Ceban a declarat apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale (vol.I,f.d.207-208, 209).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 16 noiembrie 2017 nu a dat curs cererilor de apel depuse de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan și de Alexandr Ceban. A acordat apelanților termen – 20 de zile, din data recepționării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu prevederile art. 365 din Codul de procedură civilă. A comunicat necesitatea de a prezenta dovada de plată a taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3 637,50 de lei pentru fiecare apelant, până la data ședinței de judecată stabilită pentru 25 ianuarie 2018. A explicat apelanților că în caz dacă nu vor lichida neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (vol.II,f.d.4-5).

La 11 decembrie 2017, reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale (vol.II,f.d.29-32).

La 28 decembrie 2017, Alexandr Ceban a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale (vol.II,f.d.20-22).

Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a restituit cererile de apel depuse de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan și de Alexandr Ceban împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana). A remis apelanților cererile de apel împreună cu toate documentele anexate la acestea și le-a explicat că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeiuri, dacă vor lichida neajunsurile indicate.

În consolidarea soluției sale, instanța inferioară a reținut că apelanții nu au îndeplinit în interiorul termenului acordat indicațiile instanței de apel, stabilite prin încheierea din 16 noiembrie 2017 și anume nu au prezentat dovada achitării taxei de stat pentru depunerea cererii de apel. Astfel, cu titlu de consecință a neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel, survine sancțiunea procedurală de restituire a cererilor de apel (vol.II,f.d.49,50-54).

La 07 februarie 2018, Alexandr Ceban a declarat recurs împotriva încheierii din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea în fond a apelului (vol.II,f.d.58-60).

La 07 februarie 2018, reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan a declarat recurs împotriva încheierii din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel (vol.II,f.d.61- 63).

La 23 martie 2018, Liudmila Ceban a depus, prin intermediul Direcției documentare și evidență procesuală a Curții Supreme de Justiție, cerere prin care solicită inter alia acordarea unui termen pentru a depune personal un recurs suplimentar (vol.II,f.d.71).

La 26 martie 2018, Liudmila Ceban a depus, prin intermediul Direcției documentare și evidență procesuală a Curții Supreme de Justiție, cerere de recurs suplimentară prin care solicită admiterea recursului declarat de reprezentantul său, avocatul Nicolae Leșan (vol.II,f.d.74-76).

Prin decizia din 11 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile declarate de Alexandr Ceban și de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan împotriva încheierii din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, casată integral încheierea din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei civile enunțate la rejudecare, în Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererilor de apel (vol.II,f.d.89-96).

După rejudecare, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 31 mai 2018 a restituit cererea de apel depusă de Alexandr Ceban din motiv că apelantul nu a îndeplinit integral și în termenul acordat indicațiile instanței de apel din încheierea din 16 noiembrie 2017 (vol.II,f.d.173).

Invocînd ilegalitatea acestei încheieri, la 11 iunie 2018, Alexandr Ceban a declarat recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la rejudecare pentru judecarea apelului.

În motivarea cererii de recurs s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerînd-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că, a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece consideră că după ce Curtea Supremă de Justiție a dispus casarea integrală a încheierii din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan și de Alexandr Ceban împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), instanța de apel urma să-i stabilească un alt eventual termen pentru lichidarea neajunsurilor, dar să nu puie la bază încheierea din 16 noiembrie 2017 care de jure nu are nici un efect.

În condițiile respective în prezenta speță, s-ar putea înfrînge principiul echității procedurii civile și îngredi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, ceea ce este inadmisibil.

Susține recurentul că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție, condiții ce nu se atestă la caz (f.d.187-188).

În conformitate cu prevederile art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la data comunicării încheierii.

Din actele cauzei rezultă că, încheierea recurată a fost pronunțată la 31 mai 2018 (vol.II,f.d.173), iar recursul a fost depus la 11 iunie 2018 (f.d.187), motiv ce impune instanța de recurs prin prisma prevederilor art. 425 CPC să constate că recursul declarat de către Alexandr Ceban a fost depus în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Așadar, din conținutul recursului declarat de Alexandr Ceban rezultă că, recurentul nu este de acord cu încheierea din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Alexandr Ceban din motiv că apelantul nu a îndeplinit integral și în termenul acordat indicațiile instanței de apel din încheierea din 16 noiembrie 2017 (vol.II,f.d.173).

La fel, s-a constatat că pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut faptul neconformării integral și în termen a apelantului Alexandr Ceban a indicațiilor instanței – neprezentării dovezii achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3637,50 lei, deși a avut la dispoziție timp suficient pentru a lichida neajunsul respectiv (vol.II,f.d.174-176).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel despre necesitatea restituirii cererii de apel, justă.

Așa-dar, Colegiul analizând situația de fapt din prezenta speță, consideră oportun de a reitera prevederile art. 368 alin.alin. (1) și (2) CPC, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

Prin prisma normei legale enunțate, instanța de recurs relevă că, prin încheierea din 16 noiembrie 2017 a Curtea de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan și de Alexandr Ceban, fiindu-le acordat apelanților termen – 20 de zile, din data recepționării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu prevederile art. 365 din Codul de procedură civilă și dovada de plată a taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3 637,50 de lei pentru fiecare apelant, până la data ședinței de judecată stabilită pentru 25 ianuarie 2018. S-a explicat apelanților că în caz dacă nu vor lichida neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (vol.II,f.d.4-5), încheierea enunțată nefiind contestată de către apelantul – recurent Alexandr Ceban.

Concomitent, din materialele cauzei Colegiul reține că la 22 decembrie 2017, copia încheierii enunțate a fost recepționată de către apelantul Alexandr Ceban, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (vol.II,f.d.15).

La 28 decembrie 2017, Alexandr Ceban a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale, astfel lichidând o parte din neajunsurile constatate prin încheierea în care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel (vol.II,f.d.20-22).

Totodată, recurentul Alexandr Ceban nu a lichidat celălalt neajuns stabilit prin încheierea în care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel și anume, nu a prezentat dovada achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3637,50 lei.

Aici, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a reitera și prevederile art. 110 CPC, care indică că, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, potrivit art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin urmare, în speță, termenul de lichidare a neajunsurilor constatate prin încheierea din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău în care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel și-a început curgerea la 23 decembrie 2017, ziua imediat următoare datei recepționării încheierii enunțate de către Alexandr Ceban și în partea prezentării dovezii achitării taxei de stat pentru depunerea apelului a expirat la 25 ianuarie 2018, inclusiv (vol.II,f.d.5), aceasta fiind ultima zi de lichidare a neajunsului vizat, cu toate acestea neajunsul respectiv nu a fost lichidat nici până în prezent, fapt ce denotă că recurentul Alexandr Ceban nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel și nu a prezentat dovada achitării taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Ținând cont de împrejurările menționate în coraport cu normele enumerate, se conchide că, la caz, instanța de apel corect a dispus restituirea cererii de apel, or, recurentul Alexandr Ceban, nu s-a conformat indicației corecte a instanței de apel, expuse în încheierea prin care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel, adică nu a prezentat în termenul stabilit de instanță dovada achitării taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, circumstanțe ce atrag consecințele dispozițiilor art. 369 alin. (1) lit. a) CPC.

În acest context, Colegiul consideră necesar de menționat că în interpretarea corectă a prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, care indică că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) se înțelege că, în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor menționate în încheiere, survine sancțiunea pentru neîndeplinirea în termen a actului de procedură, la caz, restituirea cererii de apel.

Or, în conformitate cu art. 113 alin. (1) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de

instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Cât privesc argumentele recurentului Alexandr Ceban precum că încheierea contestată este ilegală și neîntemeiată pe motiv că, a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece după ce Curtea Supremă de Justiție a dispus casarea integrală a încheierii din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de reprezentantul Liudmilei Ceban, avocatul Nicolae Leșan și de Alexandr Ceban împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), instanța de apel urma să-i stabilească un alt eventual termen pentru lichidarea neajunsurilor, dar să nu puie la bază încheierea din 16 noiembrie 2017 care de jure nu are nici un efect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse.

Or, încheierea din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău prin care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel nu a fost contestată de către apelantul – recurent Alexandr Ceban, prin urmare aceasta este în vigoare și produce efecte juridice, cu atât mai mult că, Curtea Supremă de Justiție remițând prezenta cauză la rejudecare nu a dat careva indicații instanței de apel referitor la prelungirea termenului pentru lichidarea neajunsului, încheierea din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău de restituire fiind casată pe motiv că încheierea de a nu da curs cererii de apel nu ar fi fost recepționată de către apelanți.

În condițiile respective și în situația în care examinarea chestiunii privind primirea cererii de apel a recurentului Alexandr Ceban pe marginea prezentului litigiu s-a examinat în instanța de apel mai mult de șapte luni, prin prelungirea termenului pentru lichidarea neajunsului s-ar fi putut înfrânge principiul echității procedurii civile, ceea ce ar constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil pentru intimați, ceea ce este inadmisibil.

Or, recepționând încă la 22 decembrie 2017 (vol.II,f.d.15) încheierea de nu da curs, recurentul a cunoscut despre necesitatea prezentării inclusiv a dovezii achitării taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, prin urmare, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și asigura drepturile sale de acces la instanță, fapt însă, ignorat cu desăvârșire de către ultimul.

Referitor la argumentele recurentului Alexandr Ceban precum că, soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel a avut loc în absența sa, care nu s-a prezentat în ședința de judecată din 31 mai 2018 din motive ce nu-i pot fi imputate și anume pentru că nu a fost legal citat despre data, ora și locul ședinței de judecată, or, actele cauzei atestă contrariul și, anume pentru ședința de judecată din 31 mai 2018, Alexandr Ceban a fost legal citat despre data, ora și locul ședinței de judecată, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (vol.II,f.d.165).

Prin urmare, instanța de apel i-a asigurat respectarea principiului disponibilității în drepturi a părților la proces, iar recurentul Alexandr Ceban nu a fost privat de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul ședinței de judecată, însă neprezentându-se în cadrul ședinței de judecată s-a degrevat de probațiune.

La fel, neîntemeiat este și argumentul recursului precum că, recurentul Alexandr Ceban ar fi achitat taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, or, la dosar nu există probe confirmative în acest sens.

Nu pot fi reținute nici argumentele recursului precum că, recurentul nu este de acord cu cuantumul taxei de stat stabilit și calculat de către instanța de apel pentru depunerea cererii de apel, or, după cum s-a menționat supra încheierea din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău prin care în mod legal nu s-a dat curs cererii de apel nu a fost contestată de către apelantul – recurent Alexandr Ceban, prin urmare este întemeiată, cu atât mai mult că Curtea Supremă de Justiție remițând prezenta cauză la rejudecare nu a dat careva indicații instanței de apel referitor la calcularea cuantumului taxei de stat pentru depunerea cererii de apel. Prin urmare, cuantumul taxei de stat pentru depunerea apelului stabilit de către instanța de apel prin încheierea din 16 noiembrie 2017 a câte 3 637,50 de lei pentru fiecare apelant este calculat corect.

Totodată, argumentul recurentului Alexandr Ceban în privința faptului că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural, este declarativ și nu constituie temei juridic de admitere a recursului în sensul declarat, nefiind prezentate careva probe care ar dovedea contrariul.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sînt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Alexandr Ceban.

Se menține încheierea din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Ceban împotriva lui Alexandr Ceban și Raisei Ceban cu privire la încasarea datoriei, și acțiunea reconvențională depusă de către Raisa Ceban împotriva Liudmilei Ceban și Alexandr Ceban cu privire la constatarea nulității absolute a actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean